

ВІДГУК

на дисертаційну роботу **Грибовського Ростислава Віталійовича** за темою: „Удосконалення технічної підготовки стрільців на круглому стенді з використанням імітаційних вправ”, поданої до спеціалізованої вченої ради Д 35.829.01 Львівського державного університету фізичної культури для захисту на здобуття наукового ступеня кандидата наук з фізичного виховання і спорту за спеціальністю 24.00.01 – олімпійський і професійний спорт

Актуальність роботи. Дисертаційне дослідження Грибовського Ростислава Віталійовича присвячене актуальній проблемі сучасного стрілецького спорту - удосконаленню технічної підготовки стрільців-стендовиків у вправі «скіт», що обумовлено прогресивним зростанням результатів на міжнародній спортивній арені та пов'язане з цим систематичне оновлення правил змагань у сторону ускладнення умов виконання вправ. Застосування сучасних тренажерів для виконання імітаційних вправ дозволяє покращити якість навчально-тренувальної роботи при збереженні, або збільшенні її обсягів та інтенсивності.

Незважаючи на те, що проблемі застосування технічних засобів у стрілецькому спорті приділяється неабияка увага фахівців, вона залишається актуальною. Автор роботи намагається вирішити її завдяки використанню на круглому стенді імітаційних вправ із застосуванням авторського спеціального пристрою, для покращення технічної підготовки спортсменів.

Робота виконана відповідно Зведеного плану науково-дослідної роботи у сфері фізичної культури і спорту Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України за темою 2.17 «Моделювання біомеханічних систем у складнокоординаційних видах спорту» (номер державної реєстрації 0111U006473) на 2011-2015 рр.

Загальна характеристика роботи. Дисертаційна робота має стандартну структуру і складається зі вступу, п'яти розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. У **вступі** автор обґрунтовує

актуальність дисертаційного дослідження, формулює мету та завдання роботи.

У **першому розділі** на основі огляду літературних джерел проаналізовано стан та напрями удосконалення технічної підготовки у стрілецькому спорті, висвітлено сучасні проблеми використання технічних засобів та удосконалення елементів системи «стрілець-зброя мішень».

Другий розділ присвячений опису методів та організації дослідження. Автором використані сучасні методи досліджень, які дозволяють вирішити поставлені завдання.

Для узагальнення теоретичних підходів вітчизняних та зарубіжних авторів з проблеми дослідження використано аналіз науково-методичної літератури та документальний метод. Вивчення думок кваліфікованих спеціалістів щодо використання імітаційних вправ та технічних пристроїв у навчально-тренувальному процесі стрільців-стендовиків відбувалося за допомогою методу експертного оцінювання. Для цього було розроблено анкету, яка містила 17 запитань різного типу. Застосування імітаційних вправ та фіксація отриманих показників проводилось за допомогою використання інструментальних методів. При визначенні кінематичних параметрів імітаційних вправ із застосуванням спеціального пристрою використано метод моделювання. Педагогічні методи (спостереження, тестування, експеримент) були застосовані для проведення аналізу навчально-тренувальної та змагальної діяльності стрільців різного рівня спортивної майстерності, виявлення фізичної підготовленості й часу простої зорово-моторної реакції спортсменів, а також визначення ефективності методики удосконалення технічної підготовки стрільців на круглому стенді з використанням імітаційних вправ. Аналіз отриманих результатів та визначення рівня їх вірогідності відбувався із використанням відповідних методів математичного аналізу.

Підтвердження наукової гіпотези відбувалося завдяки визначенню ефективності методики удосконалення технічної підготовки стрільців на

круглому стенді з використанням імітаційних вправ. Основою для доказової частини стали: динаміка результатів контрольних стрільб та змагань, зміни показників фізичної підготовленості та часу простої зорово-моторної реакції, що є достатнім для отримання об'єктивних даних.

Дослідження проводилось у три етапи, на яких послідовно вирішувалися поставлені завдання.

У **третьому розділі** роботи дисертант наводить дані експертного оцінювання стосовно використання імітаційних вправ у навчально-тренувальному процесі зі стрільби стендової. Виявлено, що усі тренери-викладачі в процесі підготовки застосовують імітаційні вправи, незалежно від рівня майстерності спортсменів. Крім цього, експерти вказують, що саме у групах початкової та попередньої базової підготовки імітаційні вправи мають переважне значення. Встановлена необхідність впровадження у навчально-тренувальний процес спеціального пристрою для виконання імітаційних вправ. Отже, автором розроблено комплексний пристрій для виконання імітаційних вправ у стрільбі на круглому стенді, що підтверджено патентом України № 112060.

Автором було визначено кінематичні параметри імітаційних вправ, які виконують на круглому стенді з використанням спеціального пристрою, що імітує змагальну вправу із залученням висококваліфікованих спортсменів-чоловіків.

Установлено необхідність визначення відстані від точки прицілювання до центра мішені, її горизонтальний та вертикальний компоненти, а також відповідні величини швидкостей, як відносні, так і абсолютні. Отримані кінематичні параметри виконання імітаційних вправ є відповідною моделлю та критерієм для здійснення корекції технічних дій стрільця у навчально-тренувальному процесі.

Автором також вивчено латентний період часу простої зорово-моторної реакції стрільців на круглому стенді різних рівнів спортивної майстерності та вікових груп на появу мішені після подання команди на її

виліт. Установлено потребу формування у стрільця однакового реагування на виліт мішені, що передбачає дотримання певного діапазону часу від її появи та до виконання підйому рушниці. За величиною внутрішньокласового коефіцієнта кореляції надійність тесту було оцінено як задовільну ($ICC = 0,748$). Із застосуванням рангового коефіцієнта кореляції Спірмена виявлено поміркований статистичний взаємозв'язок між часом простої зорово-моторної реакції й спортивними результатами у змагальній діяльності ($p < 0,05$).

У **четвертому розділі** подано зміст методики удосконалення технічної підготовки стрільців, опрацьовано результати контрольних стрільб та змагань, встановлено показники фізичної підготовленості та час простої зорово-моторної реакції.

Отримані результати дослідження стали основою для розробки методики удосконалення технічної підготовки стрільців на круглому стенді. Зміст розробленої моделі передбачав застосування спеціального тренажера у авторській модифікації для виконання імітаційних вправ та відповідному перерозподілі обсягу тренувальних навантажень. Застосування спеціального пристрою надало можливість урізноманітнити набір імітаційних вправ стрільців груп попередньої базової підготовки та відповідним чином сформувавши авторську методику. Педагогічний експеримент охоплював підготовчий період макроциклу впродовж шістнадцяти тижневих мікроциклів.

На початку експерименту експериментальна та контрольна групи (по 11 стрільців) статистично суттєво не відрізнялися за результативністю ($p > 0,05$). По закінченню експерименту, за результатами контрольних стрільб, виявлено, що результативність стрільців експериментальної групи статистично вища за результативність спортсменів контрольної групи ($p < 0,002$).

Додатково, контроль за ефективністю процесу формування спортивної техніки проведено завдяки аналізу спортивних результатів, що

продемонстрували стрільці у змагальній діяльності. Зафіксовано статистично істотне підвищення результатів виступів на змаганнях обласного рівня у вправі К-1к спортсменів експериментальної групи ($p < 0,01$). У спортсменів контрольної групи відбулося несуттєво покращення змагальних результатів ($p > 0,5$).

Крім того, у процесі педагогічного експерименту проводилось спостереження за стабільністю сприйняття стрілецької мішені спортсменами. Вивчення проводилось на основі динаміки показників часу простої зорово-моторної реакції на появу мішені за величиною стандартного відхилення. На початку педагогічного експерименту ця величина у спортсменів експериментальної та контрольної груп була статистично однаковою ($p > 0,1$). Наприкінці експерименту зафіксовано статистично істотне зменшення варіації часу простої зорово-моторної реакції в спортсменів експериментальної групи ($p < 0,01$).

У процесі педагогічного експерименту було вивчено динаміку результатів фізичної підготовленості стрільців груп попередньої базової підготовки. Установлено вірогідні розбіжності між експериментальною і контрольною групами за такими показниками: піднімання тулуба з положення лежачи за 30 с, тест Копилова «десять вісімок» й у метанні тенісного м'яча у мішень ($p < 0,05$). За показниками згинання та розгинання рук в упорі лежачи статистично істотної різниці не встановлено ($p > 0,3$).

У **п'ятому розділі** роботи автор узагальнює отримані в ході дослідження результати. Їх порівняння з вже існуючими у науково-методичній літературі дозволило автору визначити дані, які набули подальшого розвитку та удосконалено з досліджуваного напрямку, визначити факти, які встановлено уперше. Це дало можливість обґрунтувати наукову новизну дисертаційного дослідження.

Основний текст роботи завершують коректно сформульовані висновки, в яких відображено основні наукові досягнення виконаного дослідження.

Вони сформульовані у вигляді узагальнюючих і конкретних положень та свідчать про вирішення поставлених завдань.

Список використаних джерел і додатки, які представлені поза основним текстом роботи оформлені згідно вимог. Всього робота налічує 238 літературних джерел та 5 додатків.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Обґрунтованість і достовірність наукових положень, що склали основу змісту методики удосконалення технічної підготовки стрільців на круглому стенді на етапі попередньої базової підготовки з використанням імітаційних вправ підтверджується належним педагогічним експериментом. Для вирішення поставленої мети і завдань дисертант використав адекватні сучасні методи наукового дослідження. Зібраний в результаті досліджень фактичний матеріал оброблено адекватними методами статистичного аналізу і представлено в роботі оптимальною кількістю таблиць та рисунків, дані яких дозволяють судити про достовірність зроблених висновків. Загальні висновки роботи підсумовують зміст дисертації і формулюються на підставі висновків окремих розділів роботи.

Достовірність результатів та їх новизна. Автором уперше обґрунтовано зміст удосконалення технічної підготовки стрільців на круглому стенді на етапі попередньої базової підготовки з використанням спеціального пристрою, що імітує змагальну вправу; визначено кінематичні параметри імітаційних вправ, які виконують на круглому стенді із застосуванням спеціального пристрою.

Також результати дисертаційного дослідження доповнюють та уточнюють наукові дані про сенсомоторну реакцію спортсменів, які спеціалізуються у стрільбі стендовій та відомості щодо ефективності використання тренажерних засобів у стрілецькому спорті.

Набули подальшого розвитку наукові положення щодо технічної підготовки стрільців на круглому стенді.

Достовірність результатів підтверджується достатньою кількістю осіб, що прийняли участь у дослідженні, його організацією, а також даними математично-статистичного аналізу.

Практичне значення полягає в експериментальному обґрунтуванні удосконалення технічної підготовки стрільців на етапі попередньої базової підготовки за допомогою методики з використанням імітаційних змагальних вправ, розробці «Комплексного пристрою для тренування спортсменів у стрільбі на круглому стенді» (корисна модель, патент України № 112060), упровадженні результатів дослідження у навчально-тренувальний процес спортивних шкіл України та в діяльність Федерації стрільби України, доповненні інформацією про особливості використання імітаційних вправ розділи навчальної програми (програмний матеріал навчання) для ДЮСШ, СДЮШОР, ШВСМ та доповненні новими відомостями навчальні курси з дисциплін «Стрілецький спорт» і «Теорія і методика обраного виду спорту» Львівського державного університету фізичної культури, про що свідчать відповідні акти впровадження.

Повнота викладення результатів роботи в опублікованих працях. Основні результати дисертаційного дослідження висвітлені у 11 наукових публікаціях, з яких 6 опубліковано у наукових фахових виданнях України, 1 – у закордонному періодичному виданні; 3 – в інших виданнях та патент на корисну модель. Чотири праці виконано одноосібно. Зміст опублікованих праць відображає дані усіх розділів роботи, представлені у них наукові положення та висновки.

Дисертація оформлена згідно вимог Міністерства освіти і науки України до робіт на здобуття наукового ступеня кандидата наук з фізичного виховання та спорту за спеціальністю 24.00.01 - олімпійський і професійний спорт.

Основні положення, викладені в дисертаційній роботі та авторефераті є ідентичними.

Зауваження, щодо змісту роботи. Оцінюючи загалом позитивно дисертаційне дослідження, слід висловити певні дискусійні моменти і зауваження.

1. У таблицях не подано у примітках умовні позначення статистичних показників, зокрема табл. 4.11, 4.12; таблиці 4.6, 4.7 складні для сприйняття та потребують переробки, назви деяких таблиць, зокрема табл. 3.7, 4.1, 4.2., на нашу думку, потребують вдосконалення.

2. Для вимірювання часу простої зорово-моторної реакції стрільці розподілені на групи за кваліфікацією та за віком, що, на нашу думку, потребує певного роз'яснення.

3. Підбір вправ для визначення результатів фізичної підготовленості стрільців груп попередньої базової підготовки, на нашу думку, потребує обґрунтування.

4. У роботі не в повному обсязі подана загальноприйнята методика підготовки стрільців на круглому стенді на етапі проведення експерименту, що ускладнює її порівняння із авторською.

5. У розділі 4 подано детальний опис виконання олімпійської вправи К-5, який, на нашу думку, можна не вказувати.

6. У педагогічному експерименті доцільно б було детальніше розписати послідовність розподілу вправ, час та характер відпочинку, час проведення контрольних стрільб у авторської методиці.

Виявлені недоліки носять дискусійний характер і загалом не знижують позитивне враження від роботи.

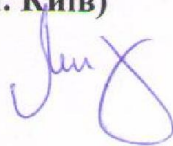
Висновок про відповідність дисертації вимогам Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24.07.2013 №567. Дисертаційна робота Грибовського Ростислава Віталійовича за темою: «Удосконалення технічної підготовки стрільців на круглому стенді з використанням імітаційних вправ», є ґрунтовним дослідженням, що містить дані, які дозволили розв'язати поставлені у роботі

мету та завдання. Враховуючи актуальність представленого дослідження, його достатній методологічний рівень, новизну одержаних результатів, теоретичне і практичне значення, можна зробити висновок, що дисертаційна робота відповідає вимогам пункту 11 «Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 567 від 24 липня 2013 р., які висуваються до кандидатських дисертацій, а її автор, Грибовський Ростислав Віталійович, заслуговує присудження наукового ступеня кандидата наук з фізичного виховання та спорту за спеціальністю 24.00.01 – олімпійський і професійний спорт.

Офіційний опонент

**кандидат наук з фізичного виховання та спорту,
заступник начальника Навчально-спортивної бази літніх видів спорту -
начальник навчально-методичного відділу
Управління фізичної культури і спорту
Міністерства оборони України (м. Київ)**

В. В. МИХАЙЛОВ

Підпис Михайлова В.В. засвідчую

Тимчасово виконуючий обов'язки начальника
Управління фізичної культури і спорту
Міністерства оборони України
полковник

Г.І.СУХОРАДА

*Відзук надійшов до ради
20.03.2017р. N-4-2
О.Г.Велес*

УПРАВЛІННЯ
ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ
МІНІСТЕРСТВА ОБОРОНИ
УКРАЇНИ

Код 2-091190

«15» 03 2017р.

№ 405/505

03168, м. Київ, проспект Повітрофлотський, 6

24.00.01 – озброєння і професійний спорт

Офіційний опонент

кандидат наук з фізичного виховання та спорту

заступник начальника Інституту фізично-спортивної біології та спорту

національного науково-методичного центру

Управління фізичної культури і спорту

Міністерства оборони України (м. Київ)

В. В. МІХАЙЛОВ

Підпис Михайлова В.В. завідувач

Інститут фізично-спортивної біології та спорту

Управління фізичної культури і спорту

Міністерства оборони України

показник

П. С. ХОРОВАДА

